

ВИХОВАННЯ ОСОБИСТОСТІ. ПОЗАШКІЛЬНА ОСВІТА

УДК 37:005.56]:37.064.1
DOI: 10.37026/2520-6427-2025-122-2-99-104

Оксана КОВАЛИШИН,
кандидат педагогічних наук,
асистент кафедри загальної педагогіки
та педагогіки вищої школи
Львівського національного університету
імені Івана Франка,
м. Львів, Україна
ORCID: 0000-0002-7873-5424
e-mail: oksana.i.yarysh@gmail.com

ПЕДАГОГІЧНЕ ПАРТНЕРСТВО ШКОЛИ ТА СІМ'Ї: ОСОБЛИВОСТІ ЗАЛУЧЕННЯ БАТЬКІВ ДО ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Анотація. У статті розглянуто педагогічне партнерство школи і сім'ї у контексті залучення батьків до освітнього процесу як основи для створення довірливого середовища, що сприяє гармонійному розвитку особистості дитини та підвищенню якості освіти. Виділено поняття «педагогіка партнерства» та окреслено її місце в Концепції «Нова українська школа».

Визначено основні вимоги та правила організації партнерства школи та сім'ї, що формуються на основі побудови демократичного спілкування. Окреслено принципи педагогічного партнерства та моделі шести типів батьківського залучення (батьківство, комунікація (спілкування), добровільна робота (волонтерство), навчання вдома, прийняття рішень та співпраця з громадою), що стала підґрунтям для побудови партнерства школи, родини та громади.

Проаналізовано напрями діяльності класного керівника у взаємодії з батьками, принципи організації співпраці (природо- і культуровідповідності,

суб'єктно-суб'єктної взаємодії, умотивованості, орієнтації на досвід батьків, творчості, системності, рефлексивності й результативності) та чинники, що забезпечують її ефективність. Виокремлено систему сучасних форм комунікації, гнучких форматів залучення батьків до освітнього процесу, зокрема з'ясовано роль та місце цифрових інструментів як засобу спілкування школи і сім'ї, наголошено на важливості визнання батьків як ресурсної сили в освітньому процесі.

Зроблено висновки, що проблематика педагогічного партнерства між школою і сім'єю потребує подальшого комплексного вивчення, передусім в аспекті аналізу ефективності традиційних та інноваційних підходів, що застосовуються закладами загальної середньої освіти.

Ключові слова: педагогіка партнерства, школа, сім'я, принципи партнерства, шість типів залучення батьків, чинники ефективної комунікації, канали для спілкування школи із сім'єю.

Oksana KOVALYSHYN,
Candidate of Pedagogical Sciences,
Assistant of the department of general pedagogy
and pedagogy of high school,
Ivan Franko National University of the Lviv,
Lviv, Ukraine
ORCID: 0000-0002-7873-5424
e-mail: oksana.i.yarysh@gmail.com

PEDAGOGICAL PARTNERSHIP BETWEEN SCHOOL AND FAMILY: FEATURES OF PARENTAL INVOLVEMENT IN THE EDUCATIONAL PROCESS

Abstract. *The article examines the pedagogical partnership of school and family in the context of involving parents in the educational process as a basis for creating a trusting environment that contributes to the harmonious development of the child's personality and improving the quality of education. The concept of partnership pedagogy and its place in the Concept of the «New Ukrainian School» are highlighted. The main requirements and rules for organizing a partnership between school and family are established, which are formed by building democratic communication. The principles of pedagogical partnership and the model of six types of parental involvement according to J. Epstein (parenthood, communication, voluntary work, homeschooling, decision-making and cooperation with the community) are outlined, which became the basis for building a partnership between school, family and community. The directions of the class teacher's activity in interaction with parents, the principles of organizing cooperation (natural and cultural correspondence, subject-subject interaction, motivation, orientation on the experience of parents, creativity, systematicity, reflexivity and effectiveness) and the factors that ensure its effectiveness are analyzed. The system of modern forms of communication, flexible formats of involving parents in the educational process is highlighted, in particular, the role and place of digital tools as a means of communication between the school and the family are clarified, the importance of recognizing parents as a resource force in the educational process is indicated. It was concluded that the issue of pedagogical partnership between school and family requires further comprehensive study, in particular in terms of analyzing the effectiveness of traditional and innovative approaches used by general secondary education institutions.*

Key words: *partnership pedagogy, school, family, partnership principles, six types of parental involvement, factors of effective communication, channels for communication between the school and the family.*

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку української освіти особливої актуальності набуває переосмислення взаємодії між учасниками освітнього процесу відповідно до демократичних та гуманістичних засад. У контексті реформування освітньої системи та в межах Концепції «Нова українська школа» наголос робиться на створенні рівноправних, довірливих та взаємопідтримувальних відносин між усіма учасниками освітнього процесу (учнями, учителями, батьками, адміністрацією закладу освіти та громадськістю). Зважаючи на це, зростає потреба в нових формах взаємодії, що ґрунтуються не на авторитарному стилі управління, а передусім на співпраці, відкритому діалозі, повазі до думки кожного.

Суспільство дедалі більше усвідомлює роль сім'ї у формуванні особистості дитини, її цінностей, ставлення до навчання й самореалізації, що зумовлює потребу в активному залученні батьків до освітнього процесу.

Аналіз наукових досліджень і публікацій. Партнерська взаємодія школи та сім'ї є об'єктом наукового пошуку в працях таких дослідників, як Т. Бабко, О. Банах, А. Вознюк, В. Кириченко, Г. Ковганич,

Г. Коломоєць, О. Коханова, В. Кравченко, Т. Кравчинська, Л. Кудрик, О. Мельник, Т. Олинець, Т. Олійник, І. Оніщенко, І. Резніченко, І. Стечишин, А. Чаговець та інших. В їхніх дослідженнях розкрито теоретико-методологічні основи педагогічного партнерства, проаналізовано форми та моделі взаємодії школи і батьків, висвітлено практичні аспекти створення ефективних партнерських відносин між учасниками освітнього процесу.

Проте з огляду на вимоги часу аналіз особливостей взаємодії та залучення батьків до освітнього процесу в концепції педагогічного партнерства школи і сім'ї й надалі залишається темою актуальною та нагальною для розгляду.

Метою статті є дослідження й аналіз особливостей взаємодії та залучення батьків до освітнього процесу в концепції педагогічного партнерства школи та сім'ї.

Виклад основного матеріалу дослідження. У Концепції Нової української школи педагогіку партнерства розглядають як спілкування, взаємодію та співпрацю між учителем, учнем і батьками, які об'єднані між собою спільними цілями та прагненнями, а також є добровільними та зацікавленими однодумцями, рівноправними учасниками освітнього процесу, відповідальними за результат (Бібік, 2017, с. 16).

Беручи до уваги актуальність означеної тематики в концепції педагогічного партнерства, визначають такі основні вимоги та правила в організації взаємодії школи та сім'ї:

- *соціально-педагогічне партнерство педагогів і батьків, єдність їхніх дій* (єдність дій та спільне визначення цілей розвитку дитини є ключовим аспектом формування соціально-педагогічного партнерства між педагогами та батьками);

- *зміцнення та розвиток контактів між педагогами й батьками щодо вивчення психології дитини та її поведінки* (налагодження тісної співпраці між школою та сім'єю для глибшого розуміння психології дитини і її поведінки з метою ефективнішої підтримки її розвитку);

- *постійний діалог як форма відносин між педагогами й батьками, основою якої є свідоме прийняття шкільних вимог і правил батьками, а також поважливе ставлення педагогів до думок і пропозицій батьків* (усвідомлене прийняття батьками шкільних правил та поважливе ставлення педагогів до думки батьків підвищує ефективність освітнього процесу, забезпечує психологічний комфорт дитини);

- *гуманізація міжособистісних відносин, попередження конфліктних ситуацій та оптимізація взаємин між основними суб'єктами виховного процесу – педагогами й батьками, в основу яких покладено толерантність, розуміння, співучасть, відкритість, добровільність, здатність до взаємодії; постійне, різнобічне та глибоке вивчення сім'ї* (гуманізація взаємин між педагогами й батьками сприяє створенню доброзичливого середовища, запобігає конфліктам і забезпечує ефективну співпрацю);

- *системна організація навчання батьків, підвищення рівня їхніх психолого-педагогічних знань і компетентності, урізноманітнення форм і методів*

педагогічної просвіти (застосування різноманітних форм та методів роботи з батьками забезпечує доступність знань, активізує участь родин в освітньому процесі, зміцнює партнерство між школою і сім'єю) (Маренич, 2022, с. 7).

Поняття «педагогіка партнерства» визначається як чітко визначена система відносин усіх учасників освітнього процесу (учнів, батьків, учителів), що організовується на принципах добровільності й спільних інтересів; ґрунтується на повазі й рівноправності всіх учасників, дотримуючись визначених норм (права та обов'язки) і враховуючи ціннісні орієнтири кожної зі сторін; передбачає активне залучення всіх учасників до реалізації спільних завдань та готовність брати на себе відповідальність за їхні результати (Бабко, 2020, с. 6).

Ключові ідеї окресленої концепції засновані на таких основних принципах педагогічного партнерства, як: повага до особистості; доброзичливість і позитивне ставлення; довіра у відносинах; діалог – взаємодія – взаємоповага; розподілене лідерство (проактивність, право вибору та відповідальність за нього, горизонтальність зв'язків); принципи соціального партнерства (рівність сторін, добровільність прийняття зобов'язань, обов'язковість виконання домовленостей) (Бібік, 2017, с. 16).

Означені вище принципи педагогічного партнерства покликані допомагати в побудові суб'єкт-суб'єктних відносин між учителями, учнями та батьками, зокрема зумовити створення довірливого середовища для розвитку дитини, налагодження ефективної співпраці між школою та сім'єю, об'єднання зусиль у контексті партнерства для посилення виховного впливу, гуманізації та підвищення якості процесу освіти.

Беручи до уваги окреслені напрями роботи над заданою темою, вважаємо за необхідне проаналізувати дослідження професорки соціології Університету Джона Хопкінса Дж. Епштейн, яка пропонує модель шести типів залучення батьків, що стала основою для концепції педагогічного партнерства між родиною, школою та громадою. На її думку, варто виокремити такі основні типи залучення: 1) батьківство; 2) комунікація (спілкування); 3) добровільна робота (волонтерство); 4) навчання вдома; 5) прийняття рішень; 6) співпраця з громадою. У кожному із представлених типів активності батьків діти виступають центральною ланкою взаємодії між сім'єю і школою та громадою. Проаналізуємо кожен із типів ґрунтовніше.

Так, у типі «**батьківство**» створюються умови педагогічної просвіти батьків у забезпеченні сімейної підтримки, розумінні розвитку дитини, а також у створенні домашніх умов, що сприяють навчанню на кожному віковому та шкільному етапі. У типі «**комунікація**» налагоджуються форми спілкування між школою та родинами щодо програми закладу загальної середньої освіти та успіхів учнів, їхнього прогресу. Для типу залучення «**волонтерство**» участь батьків розглядається як добровільна допомога школі (спортивні дні, садівничі проекти, театральні вечори, міжпоколінні заходи в школі тощо), під час якої школа має враховувати інтереси та зайнятість батьків. Тип

«**навчання вдома**» має на меті подавати родинам ідеї та інформацію щодо виконання домашніх завдань удома за активної включеності батьків (форма гри, проекту та ін.). За типом «**прийняття рішень**» батьки можуть включатися в діяльність закладу загальної середньої освіти, а саме залучатися до обговорень у школі таких питань, як: шкільний план, політика поведінки, здорове харчування, участь у місцевих або національних ініціативах та ін. Останній тип активності й залучення батьків «**співпраця з громадою**» має на меті інтеграцію ресурсів і послуг громади для зміцнення шкільних програм, практик родин, навчання та розвитку учнів (Erstein, 1992, p. 18–21).

Окрім процесу залучення батьків до діяльності закладу загальної середньої освіти, не менш значущою виступає потреба формування принципів ефективної взаємодії, основних напрямів співпраці класного керівника з родинами, а також усвідомлення можливих та доцільних форм зв'язку між ними. Саме це сприятиме формуванню результативного педагогічного партнерства, адже однією з ключових і відповідальних ролей класного керівника є заохочення та практична організація участі батьків у вихованні й розвитку їхніх дітей.

До таких принципів роботи класного керівника із сім'ями учнів дослідниці В. Кириченко та Г. Ковганич відносять принципи:

- *природо- і культуровідповідності* – має на меті врахування класними керівниками в роботі з батьками фізіологічних, психологічних, вікових та індивідуальних особливостей дитини й можливостей кожного вікового періоду її розвитку, а також кращих родинних і національних виховних традицій;

- *суб'єктно-суб'єктної взаємодії* – передбачає, що в спільній із класним керівником діяльності з виховання, навчання та розвитку дітей батьки постають рівноправними партнерами, думку й погляди яких обов'язково враховують;

- *умотивованості* – ґрунтується на потребах, інтересах і бажаннях батьків здобувачів освіти, врахування реального рівня їхньої педагогічної культури, компетентності;

- *орієнтації на досвід батьків* – спонукає до розгортання програм партнерства для батьків з опорою на вже набутий ними досвід;

- *творчості* – відповідає за організацію партнерської діяльності з батьками на базі сучасних технологій та творчості;

- *системності* – спрямовується на формування в батьків здатності до постійного самовдосконалення з метою здійснення виховання та розвитку своїх дітей;

- *рефлексивності* – передбачає обов'язковий самоаналіз і самооцінювання класним керівником та батьками результатів педагогічної взаємодії у вихованні, розвитку учнів, учнівського колективу;

- *результативності* – покликаний призводити до конкретних результатів виховання дитини, зокрема формування духовно-моральної життєво компетентної особистості, яка успішно самореалізується в соціумі як громадянин, сім'янин, професіонал (Кириченко, Ковганич, 2020, с. 8–9).

На думку Н. Мариняк, головним завданням

педагогіки партнерства є подолання інертності мислення, перехід на якісно новий рівень побудови взаємовідносин між учасниками освітнього процесу. Це завдання реалізовується у спільній діяльності вчителя та учнів, учителя й батьків, що передбачає взаєморозуміння, єдність інтересів і прагнень задля особистісного розвитку дітей (Мариняк, 2019, с. 7–8).

Такий підхід дає змогу побудувати довірливі стосунки, підвищити залучення родин до освітнього процесу та створити справжнє партнерство між школою і сім'єю. Для вирішення цієї проблеми важливим етапом у залученості батьків до освітнього процесу є визначення основних напрямів організації взаємодії школи із сім'єю на засадах партнерства. Сюди відносимо такі напрями, як:

- організація діагностичної роботи з вивчення сімей учнів; виявлення та використання в практичній діяльності перспективного досвіду сімейного виховання;
- організація психолого-педагогічного навчання батьків із використанням активних та інтерактивних форм і методів;
- забезпечення прав батьків на громадську самоврядність закладу освіти (участь у діяльності Ради закладу, Піклувальної ради тощо);
- допомога в організації діяльності громадських батьківських об'єднань (батьківські клуби, асоціації батьків, мережеві групи);
- активне долучення до роботи із сім'єю психолога, соціального педагога, бібліотекаря, педагога-організатора;
- залучення батьків до розроблення індивідуальної програми розвитку дитини; запровадження на сайті закладу сторінки для батьків, залучення їх як ресурсних осіб до роботи з учнями;
- створення інформаційного простору, в якому батьки, педагоги й учні зможуть ознайомлюватися з проблемами закладу освіти та разом віднаходити способи їхнього вирішення;
- організація спільного планування життєдіяльності закладу освіти; удосконалення консультативної роботи з питань навчання, виховання та розвитку дітей завдяки створенню консультативного центру для батьків (Кириченко, 2020, с. 17).

Усі представлені вище заходи створюють єдиний інформаційний простір для обміну ідеями та вирішення освітніх проблем, що дає змогу досягти максимальної ефективності у вихованні й розвитку учнів.

Крім того, варто зазначити, що процес налагодження ефективної партнерської взаємодії з батьками, як стверджує Н. Тіхонова, є ефективним щодо дотримання таких основних чинників:

1. *Об'єднання зусиль учителя та сім'ї учня можливе за взаємного визнання ними рівноправності.* Лише завдяки рівноправному партнерству та взаємній повазі між учителем і батьками можна досягти ефективного співробітництва, що сприятиме розвитку та вихованню учня.

2. *Доброчинність, відкритість у спілкуванні з батьками – перший крок до співпраці з ними.* Вчителі необхідно проявляти розуміння до почуттів батьків, бути стриманим та відкритим – саме це сприятиме

взаємоповазі та конструктивному діалогу, створенню позитивних умов для співпраці.

3. *Важливість ролі батьків у вихованні та розвитку дитини.* Учитель постійно має підкреслювати важливу роль батьків у вихованні та розвитку дитини, адже саме сім'я є першим соціальним інститутом дитини, де створюються умови для гармонійного розвитку учня.

4. *Психологічний контакт із батьками виникає тоді, коли вчитель виявляє розуміння до потреб дитини, симпатизує їй, помічає її позитивні та негативні риси.* Доброзичливість і підтримка вчителя формує основу для ефективного партнерства в процесі виховання та розвитку дитини.

5. *Участь батьків в організації батьківських зборів, визначенні їхньої тематики, структури.* Такий підхід неабияк підвищує залученість батьків до процесу навчання й виховання, сприяє покращенню взаєморозуміння між школою та сім'єю, допомагає в обміні думками з батьками щодо способів налагодження ефективної комунікації з дітьми (Стеценко, Тіхонова, 2023, с. 8–9).

Отже, зважаючи на означене вище, можемо стверджувати, що повноцінний розвиток особистості дитини можливий тільки завдяки ефективному взаємозв'язку між усіма учасниками освітнього процесу, що забезпечує взаємопідсилення виховних впливів та сприяє розв'язанню суперечностей між дитиною та навколишнім світом, гарантуючи її подальший успішний розвиток.

Також варто зауважити, що в контексті побудови демократичного спілкування між учителем і батьками з'являються нові види залучення, комунікації та зв'язку між школою та сім'єю. Зокрема, К. Бантуверіс, спікерка з питань залучення батьків до шкільного життя та використання цифрових технологій для соціального блага, впровадження інноваційних рішень у сфері освіти, організації батьківських конференцій та партнерських відносин між школою та родиною, пропонує такі нові підходи (або «канали») для спілкування школи із сім'єю учня:

1. **Пошук нових напрямів для спілкування.** Опитування свідчать, що традиційні методи комунікації між школою і батьками (через учнів) поступово втрачають свою ефективність, а отже, батьки очікують сучасних, зручних способів взаємодії, використовуючи, наприклад, електронну пошту чи соціальні мережі, адже це відкриває нові можливості для залучення батьків до освітнього процесу.

2. **Виявлення подяки та захоплення.** Систематичне визнання внеску сім'ї підсилює довіру, залученість і формує справжнє партнерство. Вираження вдячності батькам за їхню допомогу сприяє зміцненню співпраці між школою та родиною, тому навіть незначні прояви уваги мотивують батьків підтримувати освітній процес і повертатися до співпраці знову.

3. **Пояснення, яка допомога необхідна.** Щоб скоротити розбіжності у сферах впливу на ролі, які мають виконувати школа та сім'я, важливо чітко й доступно пояснювати, яка саме допомога є найбільш корисною для освітнього процесу. Регулярне інформування та підкреслення спільної мети неабияк сприяє

формуванню ефективного партнерства.

4. Залучення батьків, які працюють. Більшість батьків головною причиною своєї обмеженої участі в шкільному житті дитини пояснюють відсутністю або браком часу у зв'язку з роботою. Це не означає, що вони не хочуть допомагати, просто у них немає на це часу. Тому необхідно шукати гнучкі й креативні форми співпраці (наприклад, за допомогою цифрових інструментів).

5. Планування допомоги батьків. Найкращий спосіб підтримати залучення батьків – це чітке й завчасне інформування про їхню роль та обов'язки в житті закладу освіти, відповідно недостатня комунікація або байдужість можуть знеохотити навіть найактивніших батьків. Регулярні короткі зустрічі, чіткі та зрозумілі інструкції, залучення «менеджера від батьків» для координації допомоги значно покращують співпрацю. Цифрові інструменти для планування та комунікації допоможуть уникнути плутанини та зробити участь батьків зручною й ефективною (Бантуверіс, 2019, с. 8–10).

Отже, визнання внеску батьків, чітке пояснення очікуваної допомоги, залучення працюючих батьків завдяки гнучким форматам та завчасному плануванню їхньої участі в житті закладу освіти, де навчається їхня дитина, не тільки створюють ефективне партнерство, а й сприяють підвищенню довіри, мотивації та взаємної відповідальності у вихованні та навчанні дітей.

Висновки. Зважаючи на викладене нами у статті, можемо зробити висновок, що залучення батьків до освітнього процесу – це один із ключових компонентів концепції педагогічного партнерства. У сучасній українській освіті ця взаємодія розглядається як рівноправне співробітництво між школою та родиною, що спрямоване на досягнення спільної мети – повноцінного розвитку, навчання й виховання дитини. Батьки є не лише джерелом базових життєвих цінностей і першої соціалізації дитини, а й активними учасниками освітнього процесу, що суттєво впливають на його ефективність.

Відповідно до вимог і правил організації партнерства школи та сім'ї в демократичному форматі спілкування важливо впроваджувати нові види взаємодії та типи залучення батьків до освітнього процесу, які робитимуть комунікацію зручною, доступною та такою, що враховуватиме принципи педагогічного партнерства. Саме єдність дій педагогів і батьків, їхня узгоджена стратегія виховання та розвитку сприятиме формуванню цілісної особистості дитини, здатної до самореалізації, свідомого громадянства та відповідального вибору.

Перспективи подальших досліджень в означеному контексті полягають у використанні закладом загальної середньої освіти (вчителями, класними керівниками, адміністрацією) традиційних та інноваційних підходів, форм роботи з батьками у процесі залученні сім'ї до партнерської взаємодії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Бібік, Н. (2017). Нова українська школа: порадник для вчителя. Київ: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди». 206 с.

Маренич, В. (2022). Батьки та школа онлайн / офлайн. Як запобігти непорозумінням і конфліктам. Харків: ВГ «Основа». 144 с.

Бабко, Т., Банах, О., Вознюк, А., та ін. (2020). Нова українська школа: організація взаємодії з батьками учнів початкової школи: навч.-метод. посіб. Київ: Видавничий дім «Освіта». 208 с.

Epstein, J. (1992). School and Family Partnerships. Report No. 6. Baltimore, MD: Center on Families, Communities, Schools and Children's Learning, Johns Hopkins University. 32 p.

Кириченко, В., Ковганич, Г. (2020). Учителі й батьки. Форми та прийоми для ефективного партнерства. Київ: Вид. група «Шкільний світ». 112 с.

Мариняк, Н. (2019). НУШ: шляхи реалізації педагогіки партнерства: як змінити систему зв'язків в українських школах. *Завуч*. Вип. 11. С. 6–30.

Партнерська взаємодія між школою та сім'єю як необхідна умова формування системи цінностей дитини (з досвіду роботи): навч.-метод. посіб. (2023) / уклад. Г. М. Стеценко, Н. Г. Тихонова. Кропивницький. 48 с.

Бантуверіс, К. (2019). 5 порад налагодження співпраці з батьками ваших учнів. *Класному керівнику. Усе для роботи*. Вип. 6. С. 8–10.

REFERENCES

Bibik, N. (2017). Nova ukrainska shkola: poradnyk dlia vchytelia [New Ukrainian School: a guide for teachers]. Kyiv: TOV «Vydavnychiy dim «Pleiady». 206 s. [in Ukrainian].

Marenych, V. (2022). Batky ta shkola onlain / oflain. Yak zapobihy neporozuminniam i konfliktam [Parents and school online/offline. How to prevent misunderstandings and conflicts]. Kharkiv: Osnova. [in Ukrainian].

Babko, T., Banakh, O., Vozniuk, A. et al. (2020). Nova ukrainska shkola: orhanizatsiia vzaiemodii z batkamy uchniv pochatkovoii shkoly [New Ukrainian School: Organization of Interaction with Parents of Primary School Students: Teaching and Methodological Guide]: navch.-metod. posib. Kyiv: Vydavnychiy dim «Osvita». [in Ukrainian].

Epstein, J. (1992). School and Family Partnerships. Report no. 6. Baltimore, MD: Center on Families, Communities, Schools and Childrens Learning, Johns Hopkins University. [in English].

Kyrychenko, V. and Kovhanych, H. (2020). Uchyteli y batky. Formy ta pryiony dlia efektyvnoho partnerstva [Teachers and parents. Forms and techniques for effective partnership]. Kyiv: Vyd. hrupa «Shkilnyi svit». [in Ukrainian].

Maryniak, N. (2019). Nova ukrainska shkola: shliakhy realizatsii pedahohiky partnerstva: yak zminyty systemu zviyazkiv v ukrainskykh shkolakh [New Ukrainian School: ways to implement partnership pedagogy: how to change the system of relationships in Ukrainian schools]. *Zavuch*, issue 11, pp. 6–30. [in Ukrainian].

Partnerska vzaiemodiia mizh shkoloiu ta simieiu yak neobkhdna umova formuvannia systemy tsinnostei dytyny (z dosvidu roboty) [Partnership between school and family as a necessary condition for the formation of a child's value system (from work experience): teaching

and methodological manual]: navch.-metod. posib. (2023) / uklad. H. M. Stetsenko, N. H. Tikhonova. Kropyvnytskyi. [in Ukrainian].

Bantuveris, K. (2019). 5 porad nalahodzhennia

spivpratsi z batkamy vashykh uchniv [Five tips for building collaboration with your students' parents]. *Klasnomu kerivnyku. Use dlia roboty*, issue 6, pp. 8–10. [in Ukrainian].

Дата надходження до редакції: 05.05.2025

УДК 378.091.2:008

DOI: 10.37026/2520-6427-2025-122-2-104-109

Тетяна ЧЕРНІГОВЕЦЬ,

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри документальних комунікацій
та менеджменту Рівненського державного
гуманітарного університету,
м. Рівне, Україна
ORCID 0000-0002-0757- 8863
e-mail: tchernigovets@ukr.net

КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД ЯК ЧИННИК ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ОФІСНИХ ПРАЦІВНИКІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Анотація. У статті розглядаються теоретико-методологічні засади культурологічного підходу до професійної підготовки здобувачів вищої освіти бакалаврського та магістерського рівнів (як майбутніх офісних працівників) за Освітньою програмою «Документознавство та інформаційна діяльність». Актуалізує дослідження Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2022–2032 роки, досвід кафедри документальних комунікацій та менеджменту Рівненського державного гуманітарного університету щодо підготовки означених фахівців; професійна орієнтація випускників у сферу офісної практики та вимоги роботодавців до фахових компетентностей офісних працівників (когнітивних, аксіологічних, креативних та

професійно-діяльних).

Висвітлено сутність культурологічного підходу і стратегію підготовки майбутніх офісних працівників в освітньому процесі з урахуванням первинних посад та кар'єрних перспектив здобувачів освіти у сфері документознавства, інформаційної діяльності та управління документно-інформаційними процесами. Доведено, що культурологічний підхід сприяє підготовці сучасних офісних працівників із належним рівнем культурологічної компетентності.

Ключові слова: культурологічний підхід, професійна підготовка, майбутні офісні працівники, культурологічна компетентність, заклад вищої освіти.

Tetiana CHERNIGOVETS,

Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor of the Department
of Documentary Communications
and Management,
Rivne State Humanitarian University,
Rivne, Ukraine
ORCID: 0000-0002-0757- 8863
e-mail: tchernigovets@ukr.net

CULTURAL APPROACH AS A FACTOR IN IMPROVING THE QUALITY OF PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE OFFICE WORKERS IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

Abstract. The article examines the theoretical and methodological principles of the cultural approach to the

professional training of higher education applicants at the bachelor's and master's levels (as future office workers)